

УДК 338.262 332.122

Будякова О.Ю., к.е.н., доцент,
Зайцева С.С., здобувачка вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІЧНИХ ДОБРИВ В ГАЛУЗІ ВИРОЩУВАННЯ ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН НА ПРИКЛАДІ НІДЕРЛАНДІВ

Декоративне садівництво Нідерландів переживає системний перехід від лінійної моделі виробництва до закритих біоциклів. Органічні залишки тепличного виробництва більше не є відходами за рахунок повторного входження у ресурсний обіг як субстрати та біодобрива. Цей процес інституційно закріплений програмою LIFE 2025–2027 [1] є прямим втіленням [2] нової Стратегії для конкурентоспроможної та сталої біоекономіки ЄС.

Регуляторна діяльність галузі зобов'язує добрива нового покоління та біостимулятори відповідно до Регламенту ЄС 2019/1009 повинні проходити оцінку відповідності продукту. Препарати на основі мікоризи, Trichoderma та морських водоростей перейшли з категорії експериментальних у промислово валідовані технології зі скороченням споживання препарату у фосфорних добривах до 30 % та підвищенням фітосанітарної стійкості культури для агропромислового комплексу [3].

Паралельно технологія RENURE вирішує одночасно дві структурні проблеми нідерландського агросектора: критичний надлишок реактивного азоту і залежність від імпортованого природного газу для синтезу аміаку. Локалізація виробництва добрив замикає регіональний нутрієнтний цикл і свій енергетичний суверенітет галузі [4].

Не меншими темпами відбувається перехід на міцеліальні субстрати як заміну торфу. Оскільки торфовидобування є незворотним руйнуванням вуглецевих екосистем, цей крок набуває не лише агрономічного, а й кліматичного значення і одночасно формує конкурентну перевагу на ринках із високими вимогами до сталого розвитку [5].

Ефективність усіх біотехнологічних рішень критично залежить від точності їх застосування. Масштабне впровадження сенсорних систем у 2026 році для внесення біодобрив з режиму планових норм у режим адаптивної реакції на фізіологічний стан рослин знижує витрати та захищає живу

ризосферну мікробіоту [6].

Рушійною силою в усій трансформації є трьохелементна інституційна конструкція: регуляторні стандарти ЄС, субсидійна програма LVVN (15 % органічного виробництва до 2030 року) та ринковий попит на сталу продукцію. Саме їх поєднання знижує транзакційні витрати переходу на окремі господарства і робить біоекономічну трансформацію незворотною [5].

Таблиця 1

Аналітична таблиця біотехнологічних рішень Нідерландів

Технологія/ Продукт	Особливості технології	Переваги для галузі	Застереження та ризики
Мікробні біостимулятори (на основі мікоризи та <i>Trichoderma</i>)	Використання корисних грибів для колонізації кореневої системи декоративних рослин (троянд, тюльпанів).	Посилення імунітету до патогенів; значне (до 30%) зменшення потреби у фосфорних добривах.	Висока чутливість до температурного режиму та вологості субстрату в теплицях.
Технологія RENURE (Recovered Nitrogen from Manure)	Хіміко-фізична переробка рідкого гною та біомаси в мінеральні добрива, які за якістю не поступаються синтетичним.	Зменшення викидів аміаку; вирішення проблеми надлишку азоту в Нідерландах; локальне виробництво.	Потребує значних енерговитрат на переробку; регламентовані вимоги до чистоти вихідної сировини.
Біокомпозитні субстрати (міцеліальні технології)	Використання грибного міцелію для переробки стебел квітів та іншої біомаси у тверді поживні матеріали (заміна торфу).	Повна біодеградація; відсутність потреби у видобутку торфу (збереження екосистем); низький вуглецевий слід.	Варіативність хімічного складу залежно від типу біомаси, що потребує постійного лабораторного контролю.

Джерело: складено на основі [4-7].

Біоекономіка використовує біологічні ресурси для створення інноваційних товарів і послуг, які сприяють збереженню навколишнього середовища та здоров'я людей [8].

Аналіз розвитку біоекономічних добрив в галузі вирощування декоративних рослин на прикладі Нідерландів дозволив систематизувати сучасні біотехнологічні рішення, їх особливості, переваги та ризики у розвитку аграрного сектора.

Використання інноваційних технологій та продуктів на основі мікоризи, технологій RENURE, біокомпозитних субстратів (міцеліальних технологій) дозволяють вирощувати аграрні культури у екологічний та більш ефективний спосіб, що забезпечує збереження довкілля, навколишнього середовища, відновлення природних екосистем та сприяє здоров'ю населення.

Література

1. CINEA (European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency). LIFE Multiannual Work Programme 2025-2027. Програма дій щодо довкілля та клімату. URL: https://cinea.ec.europa.eu/document/download/f2be3d8e-eeef-4c68-81b2-818801bca6e9_en?filename=LIFE%20Multiannual%20Work%20Programme%2025-2027%20UK.pdf
2. Будякова О. Екосистемний підхід до соціально-економічного розвитку в умовах зеленої та цифрової трансформації на засадах біоекономіки. *Економічні горизонти*. 2026. № 1(34). С. 15-31. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(34\).2026.348943](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(34).2026.348943)
3. Будякова О.Ю., Дьяконов І.О. Біоекономіка: перспективи розвитку агропромислового комплексу України для подолання продовольчої кризи. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. № 6(06). С. 68-74. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-13>
4. Joint Research Centre (JRC). National bioeconomy strategies in Europe - State of play September 2025 (JRC143845). URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC143845>
5. Ministry of Agriculture, Fisheries, Food Security and Nature (LNVN). National Action Plan for Organic Production 2026. Стратегічний план розвитку органічного сектору та сталого агровиробництва. URL: <https://www.government.nl/ministries/ministry-of-agriculture-fisheries-food-security-and-nature>
6. Wageningen University & Research (WUR). The State of Dutch Agriculture 2025/2026. Аналітичний звіт щодо стану та викликів сільського господарства Нідерландів. URL: <https://www.wur.nl/en/news/state-2025-number-dutch-farms-and-greenhouses-continues-decline>
7. Wageningen University & Research (WUR). Circular Agrifood Systems in the Netherlands: Circular Horticulture. Технологічні рішення для створення замкнених циклів у садівництві. URL: <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/plant-research/greenhouse-horticulture/show-greenhouse/circular-horticulture.htm>
8. Budiakova O., Pryharska D. Opportunities for implementing the bioeconomy in the pharmaceutical business. *Food Industry Economics*. 2024. 16(2). С. 52-58. <https://doi.org/10.15673/fie.v16i2.2941>